

Ympäristönäkökohtien kehittäminen puitejärjestelyissä

Ismo Harju

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2019

Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus
Kiinteistönpitotekniikka ja korjausrakentaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutus
Kiinteistönpitotekniikka ja korjausrakentaminen

HARJU, ISMO:

Ympäristönäkökohtien kehittäminen puitejärjestelyissä

Opinnäytetyö 35 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Marraskuu 2019

Hankintojen ympäristövaikutukset ovat iso osa ympäristövaikutusten kokonaisuutta ja niihin halutaan kiinnittää huomiota Tampereen Tilapalvelut Oy:ssä. Yleinen mielipiteen muutos ja valvetuminen ympäristöasioissa ovat luoneet yritysmaailmassa paineen tehdä valvetuneita toimia ympäristömyönteiseltä kannalta.

Opinnäytetyö tehtiin Tampereen Tilapalvelut Oy:lle ja sen tavoitteena on ympäristönäkökohtien kehittäminen puitejärjestelyissä. Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on laaja monialainen kumppaniverkosto ja hankintoja tehdään paljon. Tutkimuksessa haastateltiin kahdeksaa rakennustöiden puitesopimuskumppania. Nykyisellään ympäristöarvoja on tuotu puitesopimuksissa esiin, mutta haasteena on ollut määrittää tarvittavia kriteerejä yritysten ympäristötietoisuuden ja -tekojen arviointiin. Haastattelujen perusteella yritykset pitävät ympäristöasioita tärkeinä, mutta liiketoiminnan mennessä edelle ympäristöasioihin ei riitä aika eivätkä resurssit.

Opinnäytetyössä käydään läpi Tampereen Tilapalvelut Oy:n ympäristöpolitiikkaa ja ympäristöjärjestelmän mukaan tehtyjä toimenpiteitä. Työssä perehdytään hankitalain tuomiin mahdollisuuksiin ja tulevien kilpailutuksien ympäristökriteerien vaihtoehtoihin. Työssä käsitellään myös julkisuudessa olleita tutkimuksia yritysten ympäristöarvojen muutoksesta.

Teemahaastatteluiden tuloksien ja tutkimustyön perusteella on laadittu puitesopimuksien kilpailutukseen ehdotuksia siitä, miten ympäristöarvot otetaan nykyistä paremmin huomioon kilpailutustilanteessa. Lisäksi kumppaniverkostolle tarkoitettua viestintää ympäristöasioiden puolesta pyritään lisäämään. Tällä tavoin saadaan kumppaniverkoston ympäristötietoisuutta lisättyä. Yhdessä kumppaniverkoston kanssa aloitettavan ympäristöhankkeen tarkoituksena on nostaa yksittäisten ympäristötekojen tärkeyttä. Tampereen Tilapalvelut Oy haastaa esimerkin avulla yrityksiä kertomaan ympäristöteoista julkisesti *Yhdessä 365 ympäristötekoa* -projektissa.

Asiasanat: puitejärjestely, ympäristönäkökohta

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Construction Engineering
Facility Engineering and Renovation

HARJU, ISMO:
Development of Environmental Aspects in Framework Agreements

Bachelor's thesis 35 pages, appendices 3 pages
November 2019

The environmental impacts of procurements are a large part of the overall environmental impact and Tampereen Tilapalvelut Oy wants to pay particular attention to them. Public perceptions and environmental awareness have put pressure on the business world to take environmentally conscious actions.

This thesis was done for Tampereen Tilapalvelut Oy and its aim was to develop environmental aspects in framework agreements. Tampereen Tilapalvelut Oy has an extensive multidisciplinary partner network and it does many procurements. Eight contractors of the framework partners were interviewed for this study. At present, environmental values have been highlighted in framework agreements, but the challenge has been to define the necessary criteria for assessing the environmental awareness and actions of companies. According to the interviews, companies see the importance of environmental issues, but the business aspects dominate because of lack of time or resources.

The thesis examines the environmental policy of Tampereen Tilapalvelut Oy and the measures taken according to the environmental system. Furthermore, the opportunities that the public procurement law brings and the options available in future biddings are discussed. The work also deals with public studies of changes in the environmental values of companies.

Based on the results of the theme interviews and research, proposals have been made for bidding of framework agreements on how environmental values can be taken into account better in the bidding situation. In addition, efforts are being made to increase environmental awareness in the partner network. The environmental project, launched in partnership with the partner network, aims to increase the importance of individual environmental actions. Tampereen Tilapalvelut Oy sets the example to challenge companies to publicly announce their environmental actions in *Yhdessä 365 ympäristötekoa* project.

Key words: framework agreement, environmental aspect

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
	1.1. Työn tausta	6
	1.2. Työn tavoitteet.....	9
	1.3. Työn rajaukset.....	9
	1.4. Tutkimusmenetelmät.....	10
	1.5. Toimeksiantajayrityksen esittely ja ympäristöpolitiikka.....	10
	1.5.1 Ympäristöohjelman tavoitteet ja toimenpiteet 2018-2019 ...	11
	1.5.1 Ympäristönäkökohdista tehtyjä toimenpiteitä	12
2	YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN KASVAMINEN.....	14
	2.1. Mitä on ympäristötietoisuus?.....	15
	2.2. Asenteiden muutos yrityskulttuurissa	15
	2.3. Ympäristöjärjestelmät ja ympäristöjohtaminen	17
3	HANKINTOJEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET.....	18
	3.1. Hankintojen nykytilanne Tampereen Tilapalvelut Oy:ssä.....	18
	3.2. Ympäristövaikutusten huomiointi hankinnoissa.....	19
	3.3. Hankintalain tuomat ympäristönäkökohdat	20
4	KÄYTÄNNÖN SELVITYSTYÖ	22
	4.1. Keinot ympäristövaikutusten arviontiin	22
	4.2. Teemahaastattelut puitekumppaneille.....	22
	4.3. Haastateltavat	23
	4.4. Haastattelurunko	23
5	TUTKIMUSAINEISTON ANALYSOINTI.....	24
6	YHTEENVETO JA POHDINTA.....	27
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTOIMENPITEET	29
	LÄHTEET.....	31
	LIITTEET	33
	Liite 1. Kyselyhaastattelurunko	33
	Liite 2. Ehdotus viestinnästä yhteistyökumppaneille	34

ERITYISSANASTO

Hankintalaki	Laki, jossa säädetään valtion ja kuntien hankintayksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista
Julkiset hankinnat	Tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankintoja, joita mm. valtio, kunnat tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta
Puitejärjestely	Hankintalaissa määritetty sopimuskokonaisuus julkisiin hankintoihin. Tilaajan ja yhden tai useamman kumppanin väliset puitesopimukset, jossa sovitaan yleiset hankintasopimuksia koskevat ehdot, kuten hankinnan kohde, hinnat sekä osapuolten vastuut ja velvoitteet
Puitesopimus	Sopimus osapuolten väliseen suhteeseen sovellettavista ehdoista. Osapuolet sitoutuvat noudattamaan valmiiksi neuvoteltuja sopimusehtoja muissa myöhemmissä tilauksissa
Teemahaastattelu	Keskustelunomainen haastattelumenetelmä, jota käytetään aineistonhankinnan tapana laadullisessa tutkimuksessa
Ympäristöjärjestelmä	Johtamistapa jolla parannetaan yritysten ja organisaatioiden ympäristöasioiden hallintaa
Ympäristönäkökohta	Näkökulma, jolla asioihin otetaan ympäristömyönteinen katsontapa
Ympäristöohjelma	Toimintajärjestelmän osa jolla ohjataan ympäristöasioiden hallintaa
Ympäristötietoisuus	Tietoa ja ymmärrystä siitä, mihin ihmisen ja ympäristön suhde ja vuorovaikutus perustuvat

1 JOHDANTO

Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on useita puitesopimuskumppaneita ja laaja kumppaniverkosto. Puitesopimuksissa olevia ympäristöasioita koskevia näkökohtia halutaan kehittää. Puitejärjestelyissä kilpailutukseen asetettavat ympäristöarvot ovat hankalia määrittää, eikä yhtenevää tapaa kaikkiin kilpailutuksiin ole kehitetty. Lisäksi hankintalaki tuo oman osansa julkisiin kilpailutuksiin. Siksi tämä aihepiiri vaatii lähempää tutustumista ja ympäristönäkökohtien kehittämisen puitejärjestelyissä valikoitui tutkimusaiheeksi. Työssä paneudutaan myös yleiseen mielipiteen muuttumiseen yritysmaailmassa sekä Tampereen Tilapalvelut Oy:n omiin ympäristötekoihin esimerkein.

Tampereen kaupunkistrategiassa on asetettu tavoitteeksi, että Tampereen kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Tampereen Tilapalvelut Oy kehittää toimintaansa kaupunkistrategian mukaisesti. Tilapalvelut Oy toteuttaa kestävän kehityksen mukaista ympäristöpolitiikkaa. Kansainväliset sitoumukset, EU-direktiivit sekä lainsäädäntö tuovat omat vaatimuksensa hankintojen ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

1.1. Työn tausta

Tampereen Tilapalvelut Oy:n teettää kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitotöitä sekä rakennushankkeita puitesopimuskumppaneilla. Sopimuskumppaneilla teetetään projektit ja urakat kilpailutuksen kautta tai yksikköhinnoin. Urakoitsija hankkii tarvikkeet ja materiaalit työmaalle ja toimii itsenäisesti rakennusvaiheessa. Valvonta työlle hoidetaan joko omatoimisesti tai työlle hankitaan ulkopuolinen valvoja. Tilaamalla oikein pystymme vaikuttamaan materiaaleihin ja jätemääriin, mutta myös puitesopimuskumppaneilla on näissä asioissa tärkeä rooli. Hankkeita on niin monia, ettei yksityiskohtaisesti pystytä valvomaan jokaisen materiaalin tai urakoitsijan ympäristövaikutuksia työmaan aikana. Tilaajavastuut saadaan helposti selvitettyä, mutta urakoitsijoiden ympäristöasiat jäävät nykyisellään vähälle huomiolle.

Tampereen Tilapalvelut Oy ei ole aiemmin tutkinut, millaisella tasolla yhteistyökumppaneiden ympäristöasioiden huomioiminen on. Tästä kehitettiin idea haastatella puitesopimusosittajia ympäristönäkökohdista. Näin saadaan yleiskuva siitä, mitä voimme olettaa tai vaatia puitesopimusosittajiemme ympäristöasioihin vaikuttamisesta. Rakennustöitä tilataan määrällisesti eniten, ja rakennustöiden puitejärjestely on suurin kilpailutettu hankintasopimus. Puitejärjestelyssä on kahdeksan osittajaa, joiden nykyisestä ympäristötietoisuudesta haluttiin laajempi kuva. Haastattelut tehtiin syksyn 2019 aikana. Marraskuussa 2019 voimassaolevat puitejärjestelyt, yhteishankintasopimukset ja osittajirekisterit on esitetty taulukossa 1. Sopimusmäärät ovat esitetty niiltä osin, moneko yrityksen kanssa Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on puitesopimus. Yksi yritys voi olla useammankin sopimusalan sopimuksissa. Yhteishankintasopimuksissa Tilapalvelut Oy käyttää Tuomi Logistiikan kilpailuttamia sopimuksia. Osittajirekisteriin yritykset pystyvät ilmoittautumaan. Esim. purku-urakat kilpailutetaan tätä kautta kaikkien rekisterissä olevien kesken ja sopimukset purkutöistä tehdään kohdekohtaisesti.

TAULUKKO 1. Tampereen Tilapalvelut Oy:n puitejärjestelyt, yhteishankintasopimukset ja osittajirekisterit marraskuussa 2019

Sopimusalat	Sopimustyyppi	Sopimusmäärä
Akryyli- ja epoksinnoitukset	Puitesopimus	2
Alakattotyöt	Puitesopimus	2
Arkkitehtisuunnittelu	Puitesopimus	9
Asbestityöt	Puitesopimus	2
Bitumikatteiden huolto- ja korjaustöiden vuosisopimus	Puitesopimus	1
Graffitien poisto	Yhteishankintasopimus	
Hissihuolto	Huoltosopimus	
Hoitajakutsujärjestelmä	Puitesopimus	1
Kattohuolto	Huoltosopimukset	
Keittiösuunnittelu	Puitesopimus	2
Kuntoarviot ja kuntotutkimukset	Puitesopimus	5
Käyttöveden mittaus- ja etäluentapalvelu	Puitesopimus	1

Lasitustyöt	Yhteishankintasopimus	
Lukko- ja helatuotteet sekä asennukset	Yhteishankintasopimus	
LVI- ja kylmätarvikkeet	Puitesopimus	1
LVIA-suunnittelu	Puitesopimus	7
LVIS- ja kylmälaitetyöt	Puitesopimus	9
Matto- ja tasoitetyöt	Yhteishankintasopimus	
Muuttopalvelut	Yhteishankintasopimus	
Nostolava-auton vuokraaminen	Puitesopimus	1
Oviautomaattikalaitteet sekä asennukset	Yhteishankintasopimus	
Puhtaudenhallintapalvelut	Puitesopimus	2
Puulattioiden hionta ja lakkaus	Puitesopimus	2
Rakenne- ja geosuunnittelu	Puitesopimus	5
Rakennusautomaatiotyöt	Puitesopimus	4
Rakennustarvikkeet sekä puu- ja levytavara	Puitesopimus	2
Rakennusten purkutöiden kumppanirekisteri	Rekisteri	
Rakennustyöt	Puitesopimus	8
Rakennuttaminen ja rakennus- ja LVIS-töiden valvonta	Puitesopimus	7
RAU-töiden valvonta	Puitesopimus	3
Sisämaalaustyöt	Puitesopimus	3
Sähkölaitteiden määräaikaistarkastukset	Puitesopimus	3
Sähkösuunnittelu	Puitesopimus	7
Säleikaihtimet, rulla- ym. verhot ja liukuovet	Yhteishankintasopimus	
Tilapäiset ja kiireelliset siivoustyöt	Yhteishankintasopimus	
Timanttiporaus ja purkutyöt	Puitesopimus	2
Tuholaistorjunta	Yhteishankintasopimus	
Ulkomaalaustöiden kumppanirekisteri	Rekisteri	
Vahinkosaneeraukset	Puitesopimus	3
Vesikatetöiden kumppanirekisteri	Rekisteri	

1.2. Työn tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Tilapalveluille käytännöt siitä, kuinka ympäristövaikutukset otetaan huomioon puitesopimuksia kilpailutettaessa. Tavoitteena on saada kuva rakennustöiden puitesopimuskumppaneiden ympäristötietoisuudesta teemahaastatteluilla. Tätä tietoa käytetään hyväksi seuraavaa kilpailutusta tehdessä ja tällä toivotaan, että ympäristönäkökohtia saadaan kehitettyä puitejärjestelyissä. Tutkintotyön havaintoja käytetään kaikkia puitejärjestelyitä tehtäessä myös siis muiden kuin haastateltavien rakennustöiden puitekumppanien kilpailutuksiin. Useat kumppaniverkoston yritykset ovat paikallisia pk-yrityksiä.

Opinnäytetyössä käsitellään ympäristötietoisuuden kasvamista yritysmaailmassa. Tarkoitus on laatia ehdotuksia linjauksiin kestävän kehityksen mukaisien toimenpiteiden huomioonottamisessa ylläpidon ja rakennuttamisen hankinnoissa. Tutkintotyössä perehdytään Tampereen Tilapalveluiden ympäristöpolitiikan arvoihin ja ympäristöstrategiaan.

1.3. Työn rajaukset

Opinnäytetyössä käsitellään puitejärjestelyiden kilpailuttamisvaiheen ympäristönäkökohtien kehittämistä. Puitesopimuksen aikana tehtävä yhteistyö ympäristöasioiden kehittämisestä on mahdollisuuksiltaan niin suuri, että se on rajattu opinnäytetyöstä pois. Tampereen Tilapalvelut Oy:n ympäristöpolitiikka on esitelty opinnäytetyössä, mutta sen kehittämistä ei ole käsitelty. Tutkimus ja haastattelut rajataan koskemaan kahdeksaa rakennustöiden puitesopimusta. Näiden sopimusten arvo on kokonaisuutena suurin kumppaniverkoston puitesopimuksissa.

Tuomilogistiikan kilpailuttamia yhteishankintasopimuksia, huoltosopimuksia eikä kumppanirekisterissä olevia oteta huomioon opinnäytetyössä ympäristöasioiden osalta.

1.4. Tutkimusmenetelmät

Tutkimus tehdään teemahaastatteluilla rakennustöiden puitesopimusosapuolien yhteyshenkilöiden kanssa. Teemahaastatteluun luodaan runko Tilapalveluiden hankinta-asiantuntijoiden kanssa. Hyödyksi on käytetty yrityksen käytössä olevaa ympäristöjärjestelmää ja sen asiakkoita.

Teemahaastattelu kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä, jossa yritysten ympäristöasioita käydään läpi keskustelun omaisesti. Tarkoitus on puhua yritysten ympäristöasioiden nykytilasta suoraan ja havainnoida nykyisellään tehtäviä ympäristötekoja.

1.5. Toimeksiantajayrityksen esittely ja ympäristöpolitiikka

Tampereen Tilapalvelut Oy tuottaa rakennushanke- ja kiinteistöjen ylläpitopalveluita Pirkanmaan alueella, pääasiassa Tampereen Kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Yritys on Tampereen kaupungin omistama in house-yhtiö. Tilapalveluissa työskentelee noin 240 henkilöä. Yhtiössä suunnitellaan ja rakennutetaan kiinteistöjä sekä ylläpidetään ja huolletaan niitä. Liikevaihto vuodelta 2018 oli noin 114 000 000 €. Yhtiön iskulauseena on luoda ”sujuvaa eloa” kaikille julkisten tilojen käyttäjille. Tilapalvelut Oy pyrkii rakennuttamaan ja ylläpitämään pitkäaikaisia ja monikäyttöisiä tiloja.

Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on käytössä sertifioitu Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä. Ekokompassi on käytännönläheinen ja konkreettisiin toimenpiteisiin keskittyvä ympäristöjärjestelmä, jota Suomen luonnonsuojeluliitto koordinoi. Yhtiöllä on hyväksytty ympäristöohjelma vuosille 2018-2019. Ympäristöohjelman tavoitteena on huomioida ympäristönäkökohdat systemaattisesti rakennushankkeissa ja ylläpitotoiminnassa, vähentää ajoneuvojen käyttöä ylläpitotoiminnassa sekä lisätä viestintää yhteistyökumppanille ja asiakkaille ympäristönäkökulmaa painottaen. Tampereen Tilapalvelut Oy on luonut itselleen kestävä kehityksen -periaatteen mukaiset toimintamallin, jota käytetään arjen työssä (Taulukko 2).

TAULUKKO 2. Kestävän kehityksen periaatteet. (Tampereen Tilapalvelut Oy, ympäristöohjelma 2018-2019)

<ul style="list-style-type: none"> • Tuottaa kestävän kehityksen mukaisia, elinkaareltaan tarkoitukseenmukaisia tiloja
<ul style="list-style-type: none"> • Tilojen suunnittelun lähtökohtana on elinkaaritalous, monikäyttöisyys ja muunneltavuus
<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan rakentaminen ja ylläpito energiatehokkaasti
<ul style="list-style-type: none"> • Pitkäjänteisellä kiinteistöjen ylläpidolla varmistaa kiinteistöjen arvon- ja toimivuudenhallinnan
<ul style="list-style-type: none"> • Ennakoivalla ylläpitotoiminnalla varmistaa elinkaaritavoitteiden toteutumisen
<ul style="list-style-type: none"> • Järjestää taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvät tilaratkaisut

1.5.1 Ympäristöohjelman tavoitteet ja toimenpiteet 2018-2019

Tampereen Tilapalvelut Oy pyrkii tiedottamaan avoimesti toiminnasta sekä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaikutuksista. Yhteistyö viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa perustuu luottamukseen ja pitkäjänteisyyteen. Henkilökunta tuntee vastuunsa toimenpiteidensä ympäristövaikutuksista ja toimii turvallisuuden, terveyden ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Tarkoitus on perehdyttää yhteistyökumppanit toimintatapoihimme rakentamisessa ja ylläpidossa. Lisäksi Tampereen Tilapalvelut Oy pyrkii kertomaan käyttäjille ylläpito- ja rakentamisratkaisujen ympäristövaikutuksista.

Ympäristöjärjestelmän ohjaama ympäristöohjelman asiakohdat ovat esitetty taulukossa 3. Taulukossa kirjattuna tavoitteet ja toimenpiteet tehdyistä ympäristöasioista. Uusi taulukko vuodelle 2020 on tekeillä.

TAULUKKO 3. Ympäristöohjelman tavoitteet ja toimenpiteet (Tampereen Tilapalvelut Oy, Ympäristöohjelma 2018-2019)

<ul style="list-style-type: none"> • Huomioidaan ympäristönäkökohdat systemaattisesti rakennushankkeissa ja ylläpitotoiminnassa
<ul style="list-style-type: none"> • Vähennetään ajoneuvojen käyttöä ylläpitotoiminnassa
<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään viestintää yhteistyökumppaneille ja asiakkaille painottaen ympäristönäkökulmaa
<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan Tuomi Logistiikan kanssa yhteistyössä suunnitelma/linjaukset kestävän kehityksen mukaisten toimenpiteiden huomioon ottamisessa ylläpidon hankinnoissa
<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään jätehuollon syväkeräysastioiden määrää kiinteistöissä, minkä kautta jätejakeita voidaan kerätä kohdennetummin, optimoida tyhjennysvälit ja parantaa seurattavuutta
<ul style="list-style-type: none"> • Jätepisteiden suunnittelua ja logistista sijaintia pyritään huomioidaan entistä paremmin uudisrakentamisessa
<ul style="list-style-type: none"> • Otetaan toimivuustarkastelut käyttöön
<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään ylläpidon ajomäärät lähtötason asettamiseksi. Tehostettu seurantajakso: 1.6.2018 - 31.5.2019
<ul style="list-style-type: none"> • Laaditaan suunnitelma toimintamallista ajoneuvojen käytön vähentämiseksi ylläpidossa
<ul style="list-style-type: none"> • Pilotoidaan suunnitelma ajoneuvojen vähentämiseksi
<ul style="list-style-type: none"> • Julkaistaan internetsivuilla ympäristönäkökulmaa korostavia artikkeleita yhtiön rakennus- tai ylläpito-hankkeista
<ul style="list-style-type: none"> • Lisätään Ekokompassi-logo työmaataulupohjaan

1.5.1 Ympäristönäkökohdista tehtyjä toimenpiteitä

Vuoden 2018 aikana Tampereen Tilapalvelut Oy on toteuttanut ympäristöohjelmassa määritettyjä toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi (Taulukko 4). Työ jatkuu vuoden 2019 aikana. Yhtiön tavoitteena on huomioida ympäristönäkökohdat systemaattisesti koko toiminnassa.

TAULUKKO 4. Vuonna 2018 tehdyt ympäristötoimenpiteet (Tampereen Tilapalvelut Oy, toimintakertomus 2018)

<ul style="list-style-type: none"> • Linjaus uudisrakennusten rakentamista vähintään energialuokka B:n mukaan eli vastaamaan uusien määräysten mukaista nollaenergiarakentamista
<ul style="list-style-type: none"> • Vanhat rakennukset korjataan mahdollisimman energiatehokkaiksi ottaen kuitenkin huomioon korjattavan rakennuksen erityispiirteet
<ul style="list-style-type: none"> • Nollaenergiarakentamisen tarkoituksena on vähentää rakennuksen käytönaikaista hiilijalanjälkeä
<ul style="list-style-type: none"> • Energiatehokkuuteen ja ympäristönäkökulmiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota
<ul style="list-style-type: none"> • Kehitystyön painopistettä ollaan siirtämässä hiilijalanjäljen pienentämiseen hankesuunnittelu- ja rakentamisvaiheessa
<ul style="list-style-type: none"> • Rakentamista ohjaavat suunnitteluohjeet päivitettiin vuoden aikana niin, että ne ottavat aiempaa paremmin huomioon energiatehokkuuden vaatimukset
<ul style="list-style-type: none"> • Elinkaarilaskentamallin käyttöönottoa valmistellaan
<ul style="list-style-type: none"> • Kehitettiin lähes nollaenergiarakentamisen konseptia ja pilotointiin sitä ePilotti-hankkeessa Juhannuskylän koulun Pikkukoulussa
<ul style="list-style-type: none"> • Saatiin päätökseen kymmeneen Tampereen kaupungin koulu- ja päiväkotirakennukseen tehdyn energiansäästöhankeen (ESCO-hanke) investointi-vaihe
<ul style="list-style-type: none"> • Aloitettiin keskustelut hiilineutraalin kaukolämmön ostamisesta sekä kysynnän jouston hyödyntämisestä Tampereen Kaukolämpö Oy:n kanssa
<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöjen rakenteisiin ja taloteknisiin järjestelmiin on tehty vuoden aikana normaaleja, pienempiä energiatehokkuusinvestointeja sekä lukuisia muita pienempiä toimenpiteitä energiatehokkuuden parantamiseksi

2 YMPÄRISTÖTIETOISUUDEN KASVAMINEN

Ympäristöasioista ollaan vuosi vuodelta yhä tietoisempia ja ympäristöarvojen korostaminen näkyy yleisen mielipiteen muuttumisena ilmastoystävällisempään suuntaan. Kantar TNS:n 2017 tekemässä kyselytutkimuksessa kartoitettiin suomalaisten asenteita ja tekoja, jotka liittyvät kestäväan kuluttamiseen ja kestäviin valintoihin. Kyselyn mukaan 72 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että toimiminen ympäristöä säästävasti on tärkeää jo esimerkin vuoksi. Ympäristön puolesta toimiminen on 65 prosentin mielestä järkevää, vaikka muut eivät niin toimisikaan. (Kantar TNS. 2017)

Ympäristötietoisuuden kasvu näkyy myös suomalaisessa yrityskulttuurissa ja yritykset ovat ottaneen käyttöön monenlaisia toimenpiteitä ilmastonäkökulmaan liittyen. Yritysten ilmastotoimenpiteisiin ryhtymistä motivoi mahdollisuus hyödyntää sitä brändin rakentamisessa ja markkinoinnissa. Osalle yrityksistä ympäristönäkökohtien esilletuominen luo myös bisnestä. Ympäristöasioiden tuominen esille yrityksen nettisivuilla koetaan vanhaksi viestiksi siitä, että yritys toimii hyvien asioiden puolesta ja koko toiminta on järjestelmällistä.

Yritysten ympäristöjohtamisen lisääntyessä tilaaja edellyttää myös alihankkijoiltaan ympäristökriteerien täyttämistä. Joissain tilanteissa ympäristöstandardi tai sertifikaatti voivat olla edellytyksenä sille, että yritys pääsee osallistumaan kilpailutukseen. Ilmastovastuullisuus syntyy muiden yritysten kanssa yhteistyössä. Ympäristöosaaminen, ilmastovastuullisuus sekä niiden heijastuminen yrityksen brändiin ovat yhä useammin tekijä, jolla pyritään erottautumaan kilpailijoista. Lisäksi ympäristölainsäädännön vaatimukset kiristyvät niin EU-päätösten, kansallisen politiikan kuin Pariisin ilmastopimuksenkin ohjaamana. Lainsäädännön vaatimukset kohdistuvat sekä pk-yrityksiin suoraan, että tilaajan toimintaan. Yhteiskunnallisiin asenteisiin ilmastonmuutoksen tasoinen megatrendi heijastuu myös vahvasti. Kansalaiset kannustavat vastuulliseen toimintaan ja ilmastotekoihin. Yleisesti ympäristövastuu vaikuttaa positiivisesti yrityksen maineeseen ja nuoremmille sukupolville se on jo perusoletus. (Ilmastobisnes, sidosryhmien vaatimukset)

2.1. Mitä on ympäristötietoisuus?

Ympäristötietoisuudella tarkoitetaan kokonaisuutta, jossa yhdistyy motivaatio (arvot ja asenteet) sekä tieto ja taito toimia kulttuuri- ja luonnonympäristön kannalta myönteisesti. Ympäristötietoisuus mahdollistaa ympäristölle hyödyllisiä, tietoisia valintoja ja tekoja. (Harju-Autti, Neuvonen, Hakkarainen 2011)

Ympäristötietoisuus on ympäristönäkökohtien ja ympäristöarvojen huomiointia, sekä valintoja jokapäiväisessä elämässä niiden mukaan. Lisäksi ympäristötietoisuuteen vaaditaan motivaatiota toimia näiden mukaan. Ympäristötietoisuuden jalostuminen ympäristövastuulliseksi toiminnaksi edellyttää myös käytännön mahdollisuuksia toimia. (Tapio, Tuulinen 2016, 4)

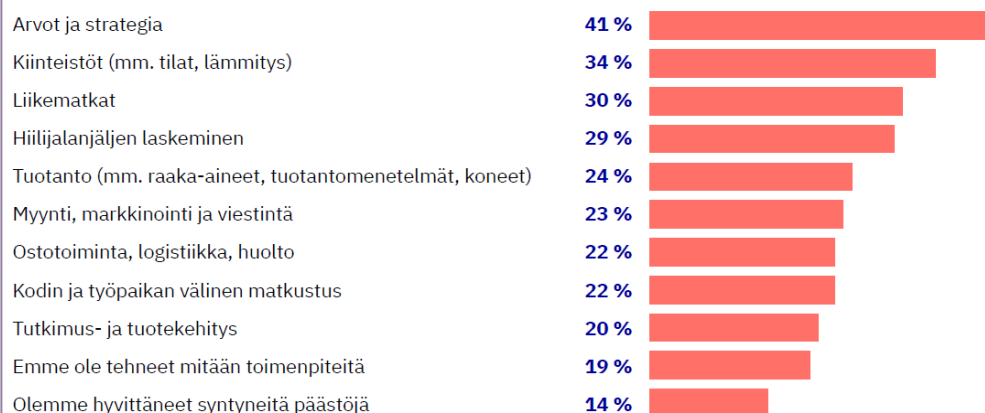
2.2. Asenteiden muutos yrityskulttuurissa

Asenteet ympäristöarvojen puolesta ovat kasvaneet suomalaisissa pienyrityksissä. Toukokuussa 2019 Yle uutisoi, että lähes joka toinen yritys on Avidlyn ilmastokysely mukaan muuttanut yhtiön päämääriä ilmastonmuutoksen takia. Vertailuna parin vuoden takaiseen Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyyn yritysten ilmastotietoisuus on kasvanut selkeästi. Myönteinen suhtautuminen ilmastasioihin vaikuttaa positiivisesti myös liiketoimintaan. Useimmissa yrityksissä tämä on myös huomattu. (Yle, Ika-Valko 2019)

Ympäristövaikutusten arviointi on yksi esimerkki ympäristötietoisuuden kasvusta ja tavasta arvioida yhteistyökumppanin ympäristötietoisuutta. Ylen artikkelissa kuvataan, kuinka isompi toimija oli tilannut ulkopuoliselta toimijalta ympäristöselvityksen nostopalveluyrityksen yritystietoisuuden kartoittamiseksi. Kun tämä testi oli läpäisty, yhteistyötä voitiin jatkaa. Tämän tapaiset selvitykset ja yhteistyön edellytykset tuovat ympäristötietoisuuden konkreettiselle tasolle yritysmaailmassa.

Onko yrityksessä tehty ilmastonäkökulmiin liittyviä toimenpiteitä seuraavilla osa-alueilla?

Ilmastonäkökulma näkyy useimmin arvoissa ja strategiassa. Jo lähes kolmannes on laskenut hiilijalanjälkensä. Mutta toisaalta lähes viidennes ei ole tehnyt vielä mitään toimenpiteitä.

KUVIO 1, Avidly, ilmastokysely

Avildyn tekemässä ilmastokyselyssä selvitettiin, onko yrityksissä tehty ilmastonäkökulmiin liittyviä toimenpiteitä (Kuvio 1). Suurimpana yritysten toimena näkyy, että ilmastonäkökulma on kirjattu arvoihin ja strategioihin. Hankintojen osalla ilmastonäkökulmaan tehtyjä toimenpiteitä on tehty hieman alle neljänneksellä yrityksistä. Hankintojen ympäristövaikutuksia kuvaa taulukosta myynnin ja ostotoiminnan osa-alueet. Tämä määrä tuntuu yllättävän vähäiseltä siihen nähden, miten suuresti hankinnat vaikuttavat yritysten toimintaan ja kokonaisuuteen. (Avidly, 2019)

Elinkeinoelämän keskusliiton 2017 tekemän tutkimuksen mukaan 49% yrityksistä kokivat vaikutusmahdollisuutensa ilmastonmuutokseen olevan vähäinen, koska tuotteilla ja palveluilla ei ole suoraa kytköstä ilmastonmuutokseen. Tämä on suuri luku siihen nähden, että päivittäisillä valinnoilla ja esimerkillä on suuri merkitys ympäristötekoihin ja ympäristömyönteisiin asenteisiin. Kolmannes arvioi, että yrityksen päästöt ovat niin pienet, ettei sillä ole vaikutusta ilmastonmuutokseen. (EK, 2017)

Kyselyiden välillä muutamassa vuodessa yritysten arvot ja asenteet ovat muuttaneet ilmastotietoisempaan suuntaan. Avidlyn kyselyn perusteella suurin este ilmastotoimenpiteille on ajan puute 27%. Muita syitä ovat toimenpiteiden hinta, epätietoisuus järkevistä toimista, asian vähättely ja toimenpiteiden negatiivinen

vaikutus nykytilaan tai asioiden hankaloittaminen. Useilla yrityksillä on ympäristöohjelma tai vastaava työkalu ympäristöasioiden hallintaan.

2.3. Ympäristöjärjestelmät ja ympäristöjohtaminen

Yrityksen omien ympäristövaikutusten arviointi on tärkeä yrityksen tekemä ympäristöteko. Ympäristöjärjestelmä on systemaattinen tapa parantaa yritysten ja organisaatioiden ympäristöasioiden hallintaa. Ympäristöjärjestelmä toimii yrityksissä johtamistyökaluna samaan tapaan kuin laatujärjestelmä, ja ympäristöasioiden huomioiminen on sen tärkein tavoite. Ympäristöjärjestelmästä esiin tulevien toimien tarkoituksena on edistää toiminnan ekotehokkuutta sekä vähentää palveluiden ja tuotteiden koko elinkaaren aikaisia ympäristöhaittoja. Ympäristöjohtamisen välineistä tunnetuimpia ovat ISO 14001, EMAS, Ekokompassi, Green Key, energiatehokkuussopimus ja WWF Green Office. (SYKE. 2013)

Ympäristöjärjestelmässä yritys asettaa itselleen ympäristötavoitteet, tekee toimintasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja seuraa tavoitteiden toteutumista. Lisäksi yrityksen on tarkoitus parantaa jatkuvasti toimintansa ympäristötehokkuutta asettamalla uusia tavoitteita. Ympäristöjärjestelmän perusteella yritys tekee ympäristöraportin, jossa se kertoo toimintansa ympäristövaikutuksista. Raportteja voidaan käyttää hyväksi viestinnässä ja markkinoinnissa yhteistyökumppaneille sekä viranomaisille laadittavissa asiakirjoissa. (Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu)

3 HANKINTOJEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Tampereen Tilapalvelut Oy:n arvot ja periaatteet hankinnoissa ovat määritelty hankintaohjeessa ja niiden toteutumista arvioidaan hankintojen johtoryhmässä. Arvot antavat suunnan laadukkaiden ja kestävien hankintojen tekemiseen. Periaatteet luovat pohjat reiluun ja tasavertaiseen kilpailutukseen yritysten välillä (Taulukko 5).

TAULUKKO 5. Tilapalveluiden arvot ja periaatteet (Hankintaohjeen esittely, Tampereen Tilapalvelut Intra)

Tilapalveluiden arvot ja periaatteet hankinnoissa
• Hankintalain pääperiaatteiden tunteminen ja noudattaminen
• Tehdään taloudellisesti kannattavia ja laadukkaita hankintoja
• Noudatetaan voimassa olevia sopimuksia
• Hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökulma
• Yhdenmukaiset toimintatavat huomioiden hankintakohtaiset erityispiirteet (kilpailuttaminen, tilaaminen, asiakirjat)
• Tilaajan ja kumppanin välinen yhteistyö reilun pelin hengessä
• Pyritään antamaan tasapuoliset mahdollisuudet kaikille tarjoajille
• Hankintatoiminnan jatkuva seuraaminen ja kehittäminen

3.1. Hankintojen nykytilanne Tampereen Tilapalvelut Oy:ssä

Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on tällä hetkellä käytössä sähköinen hankintaohje, jota päivitetään yhtiön intranettiin. Intranet uudistetaan marraskuussa 2019. Hankintaohjeeseen on kuvattu, miten hankinnat eri muodoissaan tehdään yhtiössä.

Tampereen Tilapalvelut Oy:n hankintoja ohjaavat hankintalaki ja Tilapalveluiden hankintaohje. Valtaosa yhtiön tekemistä hankinnoista perustuu valmiiksi kilpailutettuihin sopimuksiin. Yhtiö käyttää puitesopimusten lisäksi joitain kaupungin yh-

teishankintasopimuksia. Tuomi Logistiikka Oy:tä ja Tilapalveluilla on palvelusopimus Tuomen kanssa. Tuomi kilpailuttaa kaikki puitesopimukset. Näin varmistetaan lainmukainen kilpailutus Tilapalveluiden antamilla rajauksilla ja meidän asiantuntemuksella.

3.2. Ympäristövaikutusten huomiointi hankinnoissa

Tilapalveluiden arvoissa ja periaatteissa lukee, että hankinnoissa noudatetaan ympäristönäkökulmaa. Ympäristönäkökulma otetaan hankinnoissa huomioon tällä hetkellä, mutta konkreettisia toimia tai sovittuja kriteerejä ei ole määritelty.

Muutamana esimerkkinä ympäristövaikutusten huomioimisesta on LVIS- ja kylmälaitetoissa käytössä aluemalli, jossa kaupunki on jaettu neljään osaan ja kukin toimija saa oman alueen. Tällä tavoin vältetään pitempiä ajomatkoja ja saadaan tiivistettyä toimintaa vikakorjauksissa. Nostinlaitteiden käytössä on päästöraja Euro 4 (hiukkaspäästöt). Suodatinhankinnoissa vaadittiin ISO14001 mukaista ympäristöjärjestelmää, joka suurella osalla tarjoajista jo oli käytössä.

Julkisten hankintojen kriteerien kautta voidaan vaikuttaa ympäristönjärjestelmien käytön kehittämiseen. Ympäristöjärjestelmien mainostaminen voi kannustaa yrityksiä panostamaan ympäristöasioiden kehittämiseen. Yhteiskuntavastuu ja ympäristöjohtaminen viestivät vahvasti tilaajan arvoista. Mahdollisena uhkana voi olla ylimääräinen työmäärä, etenkin jos ympäristöjärjestelmän vaatimus on ylimitoitettu tai kohdistettu väärin suhteessa hankinnan kohteeseen. Ympäristöjärjestelmien käytön parhaat hyödyt saadaan, kun ne palvelevat yksittäisen hankkeen sijaan myös koko organisaation kehittämistä. Tämän vuoksi ympäristöjärjestelmiä ja erityisesti niiden kautta raportoitavia tietoja voidaan käyttää työkaluna, jossa yhteistyössä voidaan kehittää toimintaa. Muita ympäristöjohtamisen hyötyjä ovat suunnittelun ja rakentamisen laadun parantumisen lisäksi rakentamisen markkinoilla yhä tärkeämmiksi nouseva vastuullisuus ja luottamus. (Vihreä julkinen rakentaminen)

Tarjouspyyntöön määritetyillä kestävyyskriteereillä on suurin vaikuttavuus todennäköisimmin silloin, kun ne on asetettu pakollisiksi vaatimuksiksi tai niille on annettu merkittävä painoarvo. (Ahola, Kaljonen 2017)

3.3. Hankintalain tuomat ympäristönäkökohdat

Tampereen Tilapalvelut Oy teettää rakennusurakat ja hankkii tavarat ja palvelut julkisilla varoilla eli käytännössä verorahoilla. Tämän takia hankintalaki määrittelee yhtiön toimintaa. Hankintalain tavoitteena on, että hankintayksiköt pyrkisivät järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen. (Hankintalaki 2§)

Hankinnoissa on mahdollista vaatia esimerkiksi ympäristömerkkiä tai ympäristöohjelmaa täyttäkseen halutun tason ympäristöasioissa. Yrityksiltä voidaan pyytää selvitys rakennusurakan toteuttamisessa tai palvelun suorittamisessa toteuttavista ympäristövaikutusten hallintaa koskevista toimenpiteistä. Hankinnoissa voidaan myös vaatia, että tarjoaja täyttää ympäristöasioiden hallintaa koskevien standardien vaatimukset esim. EMAS ja ISO 14001 standardisarjan tai muu tunnustetun ympäristöjärjestelmän. Näistä laadunvarmistustoimenpiteistä voidaan pyytää selvitys ulkopuoliselta toimielimeltä. (Hankintalaki 72§ ja 90§)

Yhtiön hankinnoissa voidaan hyväksyä myös muu näyttö ympäristönhallinta- tai laadunvarmistustoimenpiteistä. Edellytyksenä on, että yritys osoittaa muuhun näyttöön perustuvien ympäristönhallinta- tai laadunvarmistustoimenpiteiden ympäristöasioiden vaatimuksia. Hankinnoissa on mahdollista asettaa hinta-laatusuhteen vertailuperusteita, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- tai sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin. (Hankintalaki 90§ ja 93§)

Hankinnoissa voidaan käyttää hankinnan kustannusten arvioimisen perusteena elinkaarikustannuksia. Elinkaarikustannuksia ovat ulkoisista ympäristövaikutuksista aiheutuvat ja hankintaan sen elinkaaren aikana liittyvät kustannukset, jos niiden rahallinen arvo voidaan määrittää ja tarkistaa. (Hankintalaki 95§)

Hankinnoissa on hyvä kartoittaa tarjonta markkinoilla mahdollisimman laajasti, avoimesti ja syrjimättömästi hankintalain peruseriaatteiden mukaisesti. Hankintalaki ei sääntele hankinnan suunnittelua eikä vuoropuhelu toimittajien kanssa ole tässä vaiheessa kiellettyä. Päinvastoin se on suotavaa. Huolella tehty markkinaselvitys helpottaa huomattavasti tarjouspyynnön ja sopimusehtojen laatimista, sekä hankintamenettelyn valintaa. Tuleva hankinta tulee saattaa tarjoajien tietoon ennalta käsin ja yhdenmukaisella tavalla. Hankinnan onnistumisen kannalta on tärkeää, että toimittajilla on riittävän aikaisin tieto siitä, minkälaisia edellytyksiä hankinnalle asetetaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2016)

4 KÄYTÄNNÖN SELVITYSTYÖ

4.1. Keinot ympäristövaikutusten arviontiin

Ympäristövaikutukset ilmaistaan usein negatiivista vaikutusta kuvaavilla jalanjälkimittareilla, kuten tutuilla hiili- ja vesijalanjäljillä. Yrityksiltä on tähän asti puuttunut keinot positiivisten vaikutusten esittämiseen. Hiilikädenjälki on maailmalla uusi ja kehittyvä ympäristömittari yrityksillä mahdollisuus profiloitua edelläkävijöiksi viestimällä positiivisista ympäristövaikutuksista. Hiilikädenjälkeä voidaan käyttää muun muassa markkinoinnissa ja viestinnässä ja tuotekehityksen suunnamisessa ilmastoystävällisemmäksi. (VVT. Hiilikädenjälki)

Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on hankkeita sekä korjaus- ja kunnossapitotöitä niin paljon, ettei jokaisen materiaalin tai urakoitsijan ympäristövaikutuksia työmaan aikana pystyvä valvomaan. Kilpailutusvaiheessa on siis hyvä hetki tehdä yritysten ympäristövaikutuksista arviointi.

4.2. Teemahaastattelut puitekumppaneille

Haastatteluiden aluksi kerroin haastattelujen olevan osa opinnäytetyötä insinööritutkintoon ja tarkoituksena on selvittää yhteistyökumppaneiden ympäristöasioiden valmiuksia. Selvitin hankintalain ohjaavan Tilapalveluiden hankintoja ja haastattelut kuuluvat meidän ympäristöohjelman tavoitteisiin. Sovimme, että vastauksia käsitellään luottamuksella ja anonymisti, kerrotaan yritysten nimet mutta yksityiskohtaista vertailua yrityksistä ei tehdä opinnäytetyöhön, vaan haastatteluista kootaan kokonaisuus selvittämään tämän hetken ympäristövalmiuksia. Kävimme kyselyn alussa läpi myös yleistä mielipiteiden muutosta ympäristöasioissa.

Haastattelujen kerrottiin mahdollisesti vaikuttavan seuraavaan rakennustöiden puitejärjestelyyn ja haastattelun auttavan meitä ymmärtämään lähtökohtia seuraavaa kilpailutusta tehdessä.

4.3. Haastateltavat

Haastateltavat olivat rakennusyriyten toimitusjohtajia ja päällikköasemassa olevia (Taulukko 6). Heillä oli selkeä kuva yrityksen toimintatavoista ja menetelmistä. Haastattelut käytiin läpi hyvässä ja rakentavassa hengessä.

TAULUKKO 6. Haastateltavat

Haastattelu	Haastateltava	Yritys
1.	Toimitusjohtaja	Aki Hyrkkönen Oy
2.	Toimitusjohtaja	Rakennusliike Omakiinteistö Oy
3.	Toimitusjohtaja	Rakennusliike Tikirak Oy
4.	Toimitusjohtaja	Karhen Rakennus Oy
5.	Hankinta- ja laskenta-päällikkö	Visura Oy
6.	Toimitusjohtaja	JHS Hankerakennus Oy
7.	Työpäällikkö	ES-Urakointi Oy
8.	Toimitusjohtaja	Alasen Rakennus Oy

4.4. Haastattelurunko

Teemahaastattelussa käytetty haastattelurunko (Liite 1) laadittiin yhdessä Tampereen Tilapalvelut Oy:n hankinnoista vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Haastattelukysymykset muodostettiin ympäristöohjelmassa esiin tulevien asioiden pohjalta.

Haastattelun aluksi yritykset kertoivat lyhyesti yrityksestään, sen koosta ja toiminnasta. Haastattelurungossa oli ympäristöasioiden huomioimisesta esimerkkejä. Haastattelussa kysyttiin yritysten mahdollisista ympäristöohjelmasta omien ympäristövaikutusten arvioinnista. Käytiin läpi jätehuoltosuunnitelmat, jätteen määrän merkitys ja kemikaaliluettelot. Energiatehokkuus, logistiikka ja liikkuminen nousivat myös puheenaiheeksi. Lisäksi vastuulliset hankinnat, materiaalitehokkuus ja kestävä rakentaminen olivat keskustelussa esillä.

5 TUTKIMUSAINEISTON ANALYSOINTI

Teemahaastatteluihissa ympäristöasioista tunnuttiin yleisellä tasolla olevan kiinnostuneita. Monet ympäristöteot säästävät suoraan syntyviä kustannuksia ja siksi ne ovat siltä kannalta jo kannattavia. Materiaalihukat tai autolla kuljettavat ylimääräiset matkat ovat suoraan pois työmaan kannattavuudesta. Näihin asioihin on kiinnitetty yrityksissä paljon huomiota osin tiedostamattakin, että ne ovat ympäristötekoja. Kustannukset ohjaavat ympäristötekoihin yrityksissä. Turhien kulujen karsiminen on jokaiselle yritykselle tärkeää. Ympäristötekojen kustannusten arvoa yrityksen imagon kannalta on hankala arvioida. Positiivinen julkisuus voi muuttua yhtiön arvoksi ja kasvattaa tilattavien töiden määrää.

Ajankäyttö tuntui olevan liike-elämän haasteena paneutumisessa ympäristöasioihin. Monet haastateltavat olivatkin sitä mieltä, että ympäristöasioille tulisi löytää enemmän aikaa myös yritysmaailmassa. Haasteena on, ettei ympäristöasioihin keskittymällä koettu saavan selvää rahallista hyötyä heti, mutta tiedostettiin kyllä ympäristötietoisuuden näkyvän pitkällä aikavälillä. Normaalin yritysarjen pyörittäminen vie ajasta ja yritysjohton huomiosta suurimman osan. Pienillä panostuksilla ja ympäristönäkökantojen arvioinnilla toiminnassa ei ajankäytöstä kuitenkaan viedä suurta osaa. Ympäristöasioiden lisääminen arvoihin ja strategiaan muokkaa juurtuneita tapoja toimia samalla tavalla kuin aina ennenkin.

Vastuullinen rakentaminen on merkittävä tekijä ympäristön näkökulmasta. Yrityksellä on tarkoitus tehdä niin hyvää, ettei tarvitse tulla takaisin korjaamaan virheitä. Hyvin tehty rakennuskohde tai remontti kestää aikaa. Tämä on suuri markkinaetu, ja referenssit hyvin hoidetuista hankkeista ovat tärkeitä. Vastuulliseen rakentamiseen pyrkivät kaikki rakennusprojektin osapuolet. Vastuullinen rakentaminen on ympäristöasioiden näkökulmasta merkittävä tekijä, mutta osa yrityksistä huomioi, ettei sitä oteta riittävästi huomioon hankintojen ympäristövaikutuksista puhuttaessa.

Logistiikkaketjun sujuvuus työntekijöiden liikkumisen sekä tavarakuljetusten osalta nostettiin tärkeäksi ympäristötekijäksi. Ruuvipakettien hakeminen rauta-

kaupasta yksittäin on muodostunut vitsiksi työmailla ja hyvä niin. Haastatte- luissa tuli hyvin selville, että logistiikkaketjut yrityksissä on mietittyjä ja tarvikkeet pyritään hakemaan ja tavarat toimittamaan niin hyvin samalla kertaa kuin mah- dollista.

Rakennustöiden puitesopimusten yhteistyökumppaneilla ei tällä hetkelle ole ympäristöjärjestelmiä. Yhdessä yrityksessä oli harkittu ympäristöjärjestelmä ISO 14001 käyttöä tulevaan hankkeeseen. Toisessa yrityksessä ympäristöjärjestel- mästä oltiin käyty keskustelua, mutta käytännön toteutukseen ei oltu lähdetty ai- nakaan vielä. Ympäristöjärjestelmistä ei tuntunut olevan tarpeeksi tietoa yrityk- sissä. Myös ympäristöarvojen määrittäminen omassa toiminnassa ei tuntunut tutuilta yrityksille. Näiden asioiden kohdalla termit tuntuivat olevan tuntematto- mia, vaikka ympäristömyönteisiä tekoja yrityksissä tehdäänkin.

Kierrätys ja jätteen käsittely ovat arkipäivää rakennusliikkeille. Jokaisessa yri- tyksessä ne oli huomioitu. Kierrätys pyritään tekemään mahdollisimman hyvin. Isommilla työmailla kierrätysaste on iso ja sitä tarkkaillaan myös tilaajan sekä viranomaisten toimesta. Jätteen käsittely näkyy suoraan myös kustannuksina, sillä sekajätteen vieminen kaatopaikalle tulee kalliimmaksi kuin lajittelu. Ener- gian säästäminen toimistolla ja työmailla on myös ihan arkipäivää. Lajittelu ja jätteen käsittely ovat ympäristöasioita, mitä sopimukseen usein kirjataan. Muuten yritysten erilaisissa hankinta- ja rakentamissopimuksissa ei ole ympäristöasiat esille.

Materiaalitietoisuus on usein materiaalitoimittajien vastuulla. Työmaalla ”teh- dään niillä mitä kaupasta saa” ja luotetaan siihen, että materiaalit ovat testattuja ja turvallisia. Näihin tarkasteluihin on vaikea edes kuvitella yrityksellä olevan re- sursseja ja tahtoa lähteä selvittämään mitä materiaalit sisältävät. M1-luokitellut tuotteet, pölyttömät laastit ja muut ympäristölle ystävällisemmät tuotteet ovat yri- tyksillä käytössä.

Rakennusliikkeillä ympäristöarvoihin liittyviä asioita on huomioitu joissain omissa ohjeistuksissa, joita olivat mm. laatusuunnitelma, työohjeet, työmaakan- siot tai työmaan ympäristösuunnitelma. Yrityksissä ympäristötavoitteita tai nii- den arvioimista ei ollut tehty, eikä niistä tunnutta nimikkeinä juuri tietävän.

Urakan sisältöön on yritysten vaikea vaikuttaa sillä suunnitelmat ja käytettävät materiaalit tulevat tilaajalta. Tässä onkin selvä paneutumisen paikka myös tilaajalla siitä, kuinka osata tilata oikein. Tilaajan ammattitaito pitää olla rautainen, että ympäristöasiat saadaan huomioitua kaikissa projekteissa. Tässä asiassa yhteistyökumppanien kokemuksilla ja huomioilla on suuri merkitys. Ehdotuksia korjausten tekemisestä toisella tapaa tai menetelmien muuttamisesta on hyvä esittää. Näitä voidaan yhdessä arvioida tilaajan, rakennuttajan ja suunnittelijoiden kanssa.

Kestävän rakentamisen kannalta rakennus- ja korjaustöiden ajoittamisella on iso merkitys. Remonttien oikea-aikaisuus rakennuksen kuntoon ja nykyisten materiaalien elinkaareen on tilaajan syytä arvioida huolella. Remonteissa on mietittävä mitä osia ja rakenteita voidaan vaihtaa tai korjata. Urakoitsijalta on hyvä saada palautetta korjaustöiden mahdollisesta yli- ja alikorjaamisesta. Käytökänsä päässä olevat materiaalit on syytä vaihtaa korjausalueelta. Korjaamisen laajuutta voidaan paremmin arvioida, jos tiedetään korjaushistoria ja pitkän tähtäimen suunnitelma. Yhdessä suunnittelu sekä ääneen omien pohdintojen esittäminen voivat tuoda ison rahallisen säästön ja ympäristömyönteisen ratkaisun.

Työllistettyjen ottamiseen oli positiivinen kanta, kunhan työt sujuvat ja toiminta työmaalla on sellaista, että työllistettyjen ottaminen työmaalle on mahdollista. Useat yritykset olivatkin käyttäneet työllistettyjä toiminnassaan. Tämä työllistettyjen kysymys haluttiin myös teemahaastattelun osaksi ympäristöasioiden ohella.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Yhteistyökumppaneilla on halu olla tekemässä ympäristömyönteisiä ratkaisuja. Tilaajalta pitää tulla signaali ympäristöasioihin panostamisessa, tai muuten ympäristöasiat jäävät taustalle. Ympäristötekoihin ohjaaminen on isoin ympäristömyönteinen asia, mitä Tampereen Tilapalvelut Oy voi tehdä puitejärjestelyjen kilpailutuksessa. Teemahaastattelut itsessään tuntuivat saavan yrityksiä pohtimaan omia käytäntöjään ympäristöasioissa. Katsonkin sen olevat yksi tärkeä asia haastattelukokonaisuudessa ja luovan perustaa yhdessä tehtävälle ympäristötyölle. Ulkopuolisen tahon tekemien havaintojen ja asioiden nostaminen esille lisää halua tarkastella omaa toimintaa. Viestinnällä ja esimerkin näyttämällä on vaikutusta yritysten päätöksiin ympäristöasioiden puolesta.

Ympäristöjärjestelmän hankkiminen ohjaa ympäristömyönteisiin ratkaisuihin pk-yritysten arjessa. Lähtökohtana haastatteluihin epäilin, ettei yrityksillä ole laadittua ympäristöohjelmaa. Tämä oletamus osoittautui oikeaksi. Pk-yrityksillä arjen pyörittäminen vie suurimman osan resursseista. Ympäristöarvot työelämässä nousevat koko ajan tärkeämmiksi, mutta rakennusala on tunnetusti hidas muuttamaan. Haastatteluissa käytiin läpi ympäristöasioita ja ne nostettiin tärkeäksi osaksi yhteistyötä. Haastatteluiden hyötynä on, että urakoitsijat ovat haastatteluista saaneet mahdollisesti huomioita, miten muuttaa toimintaansa ympäristöystävällisempään suuntaan.

Ympäristöarvot ovat nousseet isoksi osaksi tilaajien ja käyttäjien odotuksia. Hankintapäätöksiin voi vaikuttaa mielikuva yrityksestä kokonaisuudessa ja ympäristötietoisuuden osuus tästä mielikuvasta on kasvanut viimeisten vuosikymmenten aikana merkittävästi. Ympäristöasioista välittäminen ja asioiden esiin nostaminen tuo positiivista näkyvyyttä yritykselle. Nettisivut ovat yrityksille usein se ensimmäinen paikka, mistä tilaaja arvioi yrityksen vastuullisuutta ja toiminnan sujumista ylipäätään.

Erillisraporttina ole laatinut hankintojen johtoryhmälle PowerPoint -esityksen tutkimustyön tuloksista ja mahdollisuuksista tuleviin kilpailutuksiin. Esityksessä on

arvioitu tutkimustyön vaikutus seuraaviin kilpailutuksiin voisi olla ympäristöjärjestelmän vaatiminen tai kehoitus siihen osallistumisesta seuraavassa kilpailutuksessa. Muulla tapaa yhteistyökumppanien ympäristöarvojen todentaminen on hankalaa arvioida millään mittarilla. Vaihtoehtona voisi olla täytettävä lisälehti kilpailutukseen tai muu pisteytystapa, mutta tämä saattaa olla turhan hankala laatia ja pisteyttää oikein. Arvioin Tampereen Tilapalvelut Oy:n hankintayksikön resurssien riittämistä näin suureen lisätyöhön hankalaksi. Ympäristöjärjestelmä etuna on sen puolueettomuus ja ulkopuolinen koordinointi. Ympäristöjärjestelmien edut ja tunnetuksi tekeminen yhteistyökumppaneille lisää vuoropuhelua ja tietoisuutta ympäristöasioita.

Kilpailutuksen pisteytys ympäristöohjelmasta on Tampereen Tilapalvelut Oy:n johdon määriteltävä tavoiteltava prosentuaalinen osuus. Tämä on hankinnoissa kuitenkin varmistettava vielä puitesopimuskohtaisesti, kun kilpailutuksia tehdään. Ympäristöohjelman pisteytys on mahdollista ottaa käyttöön kaikissa puitesopimuksissa. Muulla tapaa ympäristöarvojen todentaminen on hankalaa ja arviointi kilpailutuksen mittareilla haasteellista. Olen tehnyt Tampereen Tilapalvelut Oy:lle erillisraportin ehdotuksena PlanMan -aikataulun ympäristöjärjestelmien käyttöön kannustamisesta. Todellinen aikataulu riippuu tietysti siitä, miten yritykset lähtevät mukaan ympäristötalkoisiin. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni lähtisi mukaan ja alkaisi toiminnassaan kiinnittää huomiota ympäristöasioihin. Aikataulun muodostamisessa yhteistyökumppaneilta on kyselyiden avulla hyvä selvittää missä mennään ja näitä kyselyitä on tarkoitus lähettää muutama vuodessa.

Toiminta ympäristönäkökohtien kehittämisessä puitejärjestelyissä on vasta alussa. Ensimmäinen askel ja esimerkin näyttäminen selkeällä viestinnällä ja oikealla toiminnalla on aloitettava heti.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTOIMENPITEET

Tahtotila ympäristötekoihin on lähdettävä tilaavasta yrityksestä. Tampereen Tilapalvelut Oy:n haluaa ohjata ja kannustaa kumppaniverkoston yrityksiä ottamaan ympäristöjärjestelmä käyttöönsä. Tämä voidaan tehdä oikealla viestinnällä vaikuttamisella sekä yhteistyökumppanien kanssa pidettävissä informatiivisissa työpajoissa. Ympäristöjärjestelmistä informointi olisi tehtävä hyvissä ajoin ennen tulevia kilpailutuksia, jotta yhteistyökumppaneilla on mahdollisuus perehtyä ja tehdä tarvittavia toimenpiteitä ympäristöjärjestelmän käyttöönotossa.

Arvioin tutkimuksen perusteella Ekokompassi tai WWF Green Office ympäristöjärjestelmät ovat helpoimmat ja yksinkertaisimmat ympäristöjärjestelmät ottavat käyttöön. Niissä on otettu huomioon paljon sellaisia asioista mikä tekee niistä yhteistyökumppaneille sopivimmat järjestelmät. Muihin ympäristöjärjestelmiin on yhteistyökumppanien mahdollista myös perehtyä.

Tuleviin kilpailutuksiin ympäristöjärjestelmästä tulisi saada pisteitä kilpailutukseen. Siirtymäkauden eli useamman vuoden jälkeen ympäristöjärjestelmän osuutta pisteytyksessä kasvatetaan tai siitä voi tulla ehdoton vaatimus. Siirtymäkauden määrittäminen ja pisteytyksestä sopiminen sovitaan hankintojen johtoryhmän ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n johdon kanssa.

Tampereen kaupunkistrategia mukainen tahtotila ohjaa hiilineutraaliuteen vuonna 2030. Tavoite on määritelty saavutettavaksi yhteistyössä tytäryhtiöiden, sidosryhmien, yritysten ja asukkaiden kanssa. Tampereen Tilapalvelut Oy:llä on hyvä paikka olla vaikuttamassa näiden tavoitteiden toteutumiseen, kun valmistelu aloitetaan heti. Esimerkin avulla johtaminen on ympäristöasioissa parasta johtamista.

Ympäristömyönteisiin ratkaisuihin voidaan vaikuttaa yhteistyössä ja kaikkien tietoisuudesta siitä millaisia ympäristötekoja teemme. Tähän auttaa parempi viestintä siitä, mitä olemme itse tehneet sekä pyytäminen kumppaniverkoston jakamaan julkisesti omia ympäristötekojaan. Ympäristöjärjestelmän avulla näitä ympäristötekoja pystytään nostamaan esille. Yrityksillä tulee olla aito halu ottaa

ympäristöjärjestelmä käyttöön, että sillä saataisiin tehtyä konkreettisia toimenpiteitä. Tampereen Tilapalvelut Oy pyrkii kannustamaan ja ohjaamaan yrityksiä ottamaan ympäristöjärjestelmä käyttöön. Ympäristöjärjestelmän lisääminen kilpailutuksen pisteytykseen lisää halua ottaa järjestelmä käyttöön. Oikea-aikainen viestiminen tulevien kilpailutusten ympäristöasioista antaa yritykselle aikaa reagoida muutoksiin. Liitteenä on ehdotus hankkeen ensimmäisenä kirjeenä yhteistyökumppaneille lähetettävän kirjeen sisällöstä (Liite 2).

Ympäristöasioiden hoitamisen yhteistyö tulee aloittaa heti. Vastuun siirtämistä ei voida ulkoistaa vaan tekeminen lähtee esimerkin kautta. Ympäristöjärjestelmän vaatiminen on keino, miten päästään jatkamaan ympäristövaikutusten arviointia yhteistyökumppanien kanssa. Liialliset vaatimukset karsivat yhteistyön pois eikä johda haluttuun lopputulokseen tai vahvaan kumppaniverkoston. Ympäristöjärjestelmän tavoitteita ja tuloksia julkistamalla tuomme yhtiönä vahvasti esiin mielipiteen ympäristöasioista. Näistä muiden ilmoittamista tavoitteista ja teosta saa hyvin oppia ja mallia omaan toimintaan.

Tampereen Tilapalvelut Oy lanseeraa käyttöönsä viestintä ja vaikuttamiskampanjan. Yhteistyökumppaneita on kumppaniverkoston 29 puitejärjestelyssä on kokonaisuudessaan 83 yritystä marraskuussa 2019. Kampanjan tavoitteena on omalla esimerkille kertoa tehdyistä ympäristöteoista ja haastaa yhteistyökumppanit kertomaan omista ympäristöteoista. Vuoden vaihteessa vaihtuu myös vuosikymmen 2020-luvulle. Jokainen päivä uudella vuosikymmenellä on tärkeää tehdä ympäristömyönteisiä asioita ja tästä syntyi ajatus 365 ympäristöteosta vuoden aikana. Tavoitteen saavuttamiseksi jokaisen yrityksen tulisi määrittää itselleen vähintään neljä ympäristötekoa. Projekti esitellään viestintäkirjeillä yhteistyökumppaneille otsikolla *tavoitteena 365 ympäristötekoa*.

LÄHTEET

Tapio E. & Tuulinen T. 2016. Vuorovaikutusta ja valtavirtaistamista, Ympäristöhallinto ja Museovirasto ympäristötietoisuuden edistäjinä -selvityshankkeen lopuraportti. Luettu 12.8.2019. http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/125603/Raportteja%2085%202016_.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Harju-Autti, P., Neuvonen, A., Hakkarainen, L. 2011. Ympäristötietoisuus: Suomalaiset 2010-lukua tekemässä. Ympäristöministeriö ja Rakennustieto Oy. ISBN 978-951-682-980-0

Ikävalko Kari. Yle uutiset. 22.5.2019. Luettu 12.8.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10795759>

Avidly. 5/2019. Yritysten ilmastokysely: Yrityselämän panos ilmastohaasteen ratkaisemisessa. Luettu 10.10.2019. https://www.avidlyagency.com/hubfs/FI/Premium%20Content/Ilmastokysely/Ilmastokysely_Avidly_toukokuu2019.pdf?hsLang=fi

EK. 2017. Bisnes ja ilmastonmuutos. Luettu 3.11.2019. https://ek.fi/wp-content/uploads/Bisnes_ja_ilmastonmuutos_tutkimus_2017_final.pdf

Kantar TNS. Resurssiviisas kansalainen. 5/2017. Luettu 9.9.2019. https://media.sitra.fi/2017/06/28164035/Sitra-Resurssiviisas-kansalainen-2017_Raportti.pdf

Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu. Luettu 3.11.2019. https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Ymparistojarjestelmat_ja_johtaminen

Kuittinen M & le Roux S. Vihreä julkinen rakentaminen, hankintaopas. Ympäristöopas 2017. Luettu 23.10.2019. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80653/YO_2017_Vihrea_julkinen_rakentaminen_hankintaopas.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Jylhä O. Kestävyys hankinnoissa (hankintalain näkökulma). Luettu 28.10.2019. <https://www.hankinnat.fi/sites/default/files/media/file/3-jylha-kestavyyden-nakokulmat.pdf>

Alhola K& Kaljonen M. 2017 Kestävät julkiset hankinnat – nykytila ja kehittämissuhteita. Luettu 28.10.2019. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228340/SYKEra_32_2017.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Työ- ja elinkeinoministeriö. Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa. 2016. Luettu 28.10.2019 <https://tem.fi/documents/1410877/2795834/Energiatehokkuus+julkisissa+hankinnoissa/1f3d1ad9-f7a9-4169-95a5-6a96414e9a29>

Ilmastobisnes. Sidosryhmien vaatimukset. Luettu 28.10.2019. <https://www.ilmastobisnes.fi/sidosryhmien-vaatimukset/>

VVT. Hiilikädenjälki: Uusi ympäristömittari tuotteiden positiivisten ilmastovaikutusten arviointiin. <https://www.vtt.fi/medialle/uutiset/hiilikädenjälki-uusi-ympäristömittari-tuotteiden-positiivisten-ilmastovaikutusten-arviointiin>

Tampereen Tilapalvelut Oy. Ympäristöohjelma 2018 - 2019. Luettu 9.9.2019

Tampereen Tilapalvelut Oy. Toimintakertomus 2018. Luettu 9.9.2019

LIITTEET

Liite 1. Kyselyhaastattelurunko

Kyselyhaastattelu puitesopimus Kumppaneille ympäristöasioista:

Kyselyn taustat:

- Ympäristöasioiden valmiuksien selvittäminen puitesopimus Kumppaneilta
- Hankintalaki ohjaa Tilapalveluiden hankintoja
- Yleinen mielipiteiden muutos ympäristöasioissa
- Opinnäytetyö insinööritutkintoon
- Vaikutus seuraavaan rakennustöiden puitejärjestelyyn (valmistelu keväällä, kilpailutus lokakuu 2020)
- Vastaukset käsitellään luottamuksella ja anonyymisti, kerrotaan firmojen nimet mutta yksityiskohtaista vertailua yrityksistä ei tule opinnäytetyöhön
- Kysely auttaa meitä ymmärtämään lähtökohtia seuraavaa kilpailutusta tehdessä

Yleiset kysymykset:

1. Yrityksen koko ja pieni esittely toiminnasta
2. Miten ympäristövaikutukset otetaan teidän yrityksessä huomioon?
 - Esimerkkejä:
 - Yrityksillä ympäristöohjelma tai vastaava
 - Yrityksen omien ympäristövaikutusten arviointi
 - Jätehuoltosuunnitelma
 - Kemikaaliluettelot ja lakiasioiden luettelo
 - Jätteen määrän vähentäminen
 - Energiatehokkuus
 - Vastuulliset hankinnat ja materiaalitehokkuus
 - Logistiikka, liikkuminen ja ajoneuvotiedot
 - Viestintä ja vaikuttaminen
 - CO2-kompensaatiokustannukset
 - Toimipisteen ympäristöasiat (lämmitys, iv, sähkö, jätteet)
3. Onko yrityksellä käytössä ympäristöohjelma?
 - (Ota ympäristöohjelma mukaan haastatteluun, jos mahdollista)
4. Näkyykö ympäristöjohtaminen yrityksen strategiassa ja arvoissa?
 - (Haastatteluun mukaan esim. yrityksen toimintakertomus)
5. Onko yrityksellä ympäristötavoitteita ja miten ympäristövaikutuksia arvioidaan?

Kysymykset hankintojen ympäristövaikutuksista:

6. Millaisia hankintoja teette?
7. Millaisia sopimuksia teillä on?
8. Miten ympäristövaikutukset otetaan teidän hankinnoissa huomioon?
9. Käytättekö ympäristöystävällisiä tuotteita?
10. Millaisia ympäristöasioita olette kirjanneet sopimuksiin?
 - (Malliksi sopimuksia tai otteita niistä, jos se on mahdollista)
11. Onko yrityksen ympäristökäyttämisen osalta ollut muutosta esim. viime vuosikymmenen verrattuna?
12. Olisiko valmiita käyttämään/ottamaan työllistetyn töihin, jos sitä olisi kilpailutuksessa hyötyä? (Hankintalaki § 3 sosiaaliset näkökohdat)

Liite 2. Ehdotus viestinnästä yhteistyökumppaneille

19.11.2019

TAMPEREEN TILAPALVELUT OY:N YHTEISTYÖKUMPPANEILLE

Yhdessä 365 ympäristötekoa on Tampereen Tilapalvelut Oy:n ympäristöasioiden kehityshanke, ja tavoitteeseen pääsemme yhteistyössä Teidän kanssanne. Kannustamme yhteistyökumppaneita ottamaan käyttöön ympäristöjärjestelmän ja tämän avulla tavoite ympäristöteoista saadaan täytettyä.

Yleinen mielipiteen muutos ja valveutuminen ympäristöasioissa on ollut otsikoissa jo vuosikymmeniä. Tahtotila tehdä valveutuneita toimia ympäristömyönteiseltä kannalta on kasvanut. Ympäristöasioita on kehitetty ja halutaan kehittää myös Tampereen Tilapalvelut Oy:ssä. Hankintojen ympäristövaikutukset ovat iso osa ympäristövaikutusten kokonaisuutta, ja niihin halutaan kiinnittää jatkossa erityisesti huomiota.

Tampereen Tilapalvelut Oy:n haluaa ohjata ja kannustaa kumppaniverkoston yrityksiä ottamaan ympäristöjärjestelmän käyttöönsä. Ympäristöjärjestelmä on organisaation ympäristöasioiden hallintaan tarkoitettu johtamistyökalu, samaan tapaan kuin laatujärjestelmä, jossa ympäristöasiat huomioimidaan yrityksen toiminnassa. Ympäristöjärjestelmiä ovat ISO 14001, EMAS, Ekokompassi, Green Key, energiatehokkuussopimus ja WWF Green Office. Näistä käytännönläheisimpiä ovat Ekokompassi ja toimistopuolelle suunnattu WWF Green Office, joita Tilapalvelut suosittelevat.

www.ekokompassi.fi

www.wwf.fi/greenoffice

Tampereen Tilapalvelut Oy:n ympäristöasioiden kehityshanke lanseerataan nimellä *Yhdessä 365 ympäristötekoa*. Tavoitteeseen päästään yhteistyössä teidän kanssa. Yhteistyökumppaneita on kumppaniverkoston 29 puitejärjestelyssä on kokonaisuudessaan 83. Kampanjan tavoitteena on omalla esimerkillä kertoa tehdyistä ympäristöteoista ja haastaa Teidät kumppaniyritykset kertomaan omista ympäristöteoista. Vuoden vaihteessa vaihtuu myös vuosikymmen 2020-luvulle. Jokainen päivä uudella vuosikymmenellä on tärkeää tehdä ympäristömyönteisiä asioita ja tästä syntyi ajatus 365 ympäristöteosta vuoden aikana. Tavoitteen saavuttamiseksi jokaisen yrityksen tulisi määrittää itselleen vähintään neljä ympäristötekoa.

Ympäristöjärjestelmien avulla tämä tavoite pyritään helpottamaan. Ympäristöjärjestelmistä järjestään informatiivisia työpajoja ensi vuoden aikana. Ympäristöjärjestelmä auditoidaan ja siitä saa sertifikaatin. Auditoinnin suorittaa ympäristöjärjestelmä myöntävä taho, joten ympäristöjärjestelmän hankinta ja ylläpito on kaikille tasapuolinen. Tampereen Tilapalveluiden tuleviin kilpailutuksiin on suunnitellilla pisteytys ympäristöjärjestelmästä.

Tampereen kaupunkistrategia mukainen tahtotila ohjaa hiilineutraaliuteen vuonna 2030. Tavoite on määritelty saavutettavaksi yhteistyössä tytäryhtiöiden, sidosryhmien, yritysten ja asukkaiden kanssa. Meillä kaikilla on näköalapaikka olla vaikuttamassa näiden tavoitteiden toteutumiseen, kun valmistelu aloitetaan heti. Esimerkin avulla johtaminen on ympäristöasioissa parasta johtamista.

Hyvää ja ympäristötietoista joulun odotusta!

Terveisin,

**TAMPEREEN
TILAPALVELUT**
TAMPEREEN TILAPALVELUT OY
Frenckellin aukio 2 K
PL 1000, 33101 Tampere